

Julije Ožegović

Ivana Pezelj

**PROJEKTIRANJE I UPRAVLJANJE
RAČUNALNIM MREŽAMA
RADNI MATERIJAL 1999/2000**

Napomena:

Radni materijal koji slijedi predstavlja prvu, nekorigitiranu verziju skripti za kolegij Projektiranje i upravljanje računalnim mrežama, kako je održan u školskoj godini 1999/2000.

Materijal je nastao kombinacijom ranijih tekstova s novim poglavljima. Stoga je moguće da su na pojedinim mjestima neki detalji ponovljeni, a na drugima ispušteni. Korisnici trebaju biti svjesni da su moguće pogreške ostale neotkrivene, te trebaju kritički sagledati one dijelove, gdje im se čini da su pogreške prisutne.

Materijal je objavljen u ovom obliku kako bi, u nedostatku boljeg, bio na raspolaganju studentima. Namjera je autora raditi na usavršavanju teksta, koji će vjerojatno doživjeti značajnu reorganizaciju, u skladu s namjeravanom promjenom pristupa ovom kolegiju.

Svaki komentar je dobrodošao, pa molim da ga uputite na adresu: julije.ozegovic@fesb.hr

Split, prosinac 1999.

SADRŽAJ:

1. UVOD	5
1.1 RAZVOJ RAČUNALNIH MREŽA	5
1.2 OPĆA SVOJSTVA RAČUNALNIH MREŽA	6
1.3 ELEMENTI MREŽA	6
1.3.1 Kanali	6
1.3.2 Čvorišta u mreži	7
1.4 HIJERARHIJSKI SUSTAVI	7
 2. PREGLED TEHNOLOGIJE LOKALNIH MREŽA	 11
2.1 TEHNOLOGIJA TERMINALSKIH MREŽA	11
2.1.1 Sučelje RS-232C (ITU-T V.24/V.28)	12
2.1.2 Ugrađeni (interni) modemi	13
2.2 TEHNOLOGIJA LOKALNIH MREŽA	14
2.2.1 Lokalne mreže Ethernet	14
2.2.2 Ethernet 10Base5	15
2.2.3 Ethernet 10Base2	15
2.2.4 Ethernet 10BaseT	15
2.2.5 Ethernet 100BaseTX	16
2.2.6 Ethernet 10BaseFL	17
2.2.7 Ethernet 100BaseFX	17
2.2.8 Okviri lokalne mreže Ethernet	17
2.3 TEHNOLOGIJA ATM MREŽA	18
 3. STRUKTURNO KABLIJANJE	 19
3.1 POTREBA ZA STRUKTURNIM KABLIJANJEM	19
3.2 ARHITEKTURA STRUKTURNOG KABLIJANJA	20
3.2.1 Arhitektura i terminologija strukturnog kabliranja	20
3.2.2 Ograničenja udaljenosti	22
3.3 KOMPONENTE STRUKTURNOG KABLIJANJA	22
3.3.1 Karakteristike kabela	22
3.3.2 Karakteristike optičkih kabela	25
3.3.3 Karakteristike prespojnih naprava	26
3.3.4 Karakteristike konektora i njihovo povezivanje	27
3.3.5 Karakteristike optičkih konektora i njihovo povezivanje	30
3.3.6 Mehanička izvedba prespojnih naprava i priključnica	30
3.3.7 Zahtjevi kod izvođenja instalacije	32
3.4 MJERENJA NA INSTALACIJAMA	33
3.4.1 Mjerenja na UTP vodovima	33
3.4.2 Mjerenja na optičkim kabelima	35
 4. PROJEKTIRANJE LOKALNIH MREŽA	 36
4.1 RADNE GRUPE	36
4.1.1 Kriteriji uspostave radnih grupa	36
4.1.2 Organizacija radnih grupa	37
4.2 IZBOR TEHNOLOGIJE RADNIH GRUPA	38
4.2.1 Domena kolizije mreža Ethernet	38
4.2.2 Segmentirana mreža Ethernet	40
4.2.3 Prospojena mreža Ethernet	40
4.2.4 Virtualne lokalne mreže	41
4.2.5 Redundantne lokalne mreže	42
4.2.6 Optimalna tehnologija radnih grupa	42

4.3	OPTIMALNE TOPOLOGIJE LOKALNIH MREŽA	43
4.3.1	Mala mreža.....	43
4.3.2	Srednje velika mreža.....	43
4.3.3	Velika mreža	44
4.3.4	Proširena velika mreža	44
4.3.5	Brza srednja mreža.....	45
4.3.6	Brza velika mreža	45
4.3.7	Potpuna i kombinirana brza mreža	46
4.3.8	Povezivanje udaljenih lokalnih mreža.....	46
4.3.9	Povezivanje lokalnih na javne mreže.....	46
4.4	IZRADA PROJEKTNE DOKUMENTACIJE	47
4.4.1	Označavanje komponenti i dijelova projekta strukturnog ožičenja.....	48
4.4.2	Sadržaj projektne dokumentacije.....	48
4.4.3	Opći dio projekta (L).....	48
4.4.4	Tehnički opis (L0).....	49
4.4.5	Projekt mreže kruga, zgrade i kata (L1, L2 i L3).....	50
4.4.6	Projekt opreme mreže (L4)	50
4.4.7	Označavanje razdjelnika	51
4.4.8	Označavanje opreme	51
4.4.9	Primjeri označavanja	52
5	UPRAVLJANJE I ODRŽAVANJE RAČUNALNIH MREŽA.....	53
5.1	UVOD	53
5.2	MREŽNA ARHITEKTURA INTERNETA (TCP/IP)	53
5.2.1	Povijesni razvoj	54
5.2.2	Arhitektura TCP/IP skupa protokola.....	54
5.2.3	Topološka struktura Interneta	57
5.3	PROTOKOLI TCP/IP SKUPA	57
5.3.1	SLIP - Protokol za modemske komunikacije (de facto standard)	58
5.3.2	PPP - Point - to - Point Protocol.....	58
5.3.3	IP - Internet protokol.....	59
5.3.4	ICMP - Internet Control Message Protocol.....	63
5.3.5	ARP - Address Resolution Protocol.....	64
5.3.6	Broj protokola i broj usluge	65
5.3.7	UDP - User Datagram Protocol.....	67
5.3.8	TCP - Transmission Control Protocol.....	68
5.3.9	NFS - Network File System Protocol	69
5.3.10	DNS - Domain Name System.....	70
5.3.11	SNMP - Simple Network Management Protocol	73
5.3.12	Korisnički račun.....	73
5.3.13	Telnet.....	73
5.3.14	Adrese na Internetu	74
5.3.15	FTP - File Transport Protocol.....	74
5.3.16	Protokoli za razmjenu elektroničke pošte.....	76
5.3.17	HTTP - HyperText Transfer Protocol	78
5.3.18	HTTP, WWW i HTML.....	80
6	UPRAVLJANJE RAČUNALNIM MREŽAMA	81
6.1	UVOD	81
6.2	ORGANIZACIJA LOKALNE MREŽE	81
6.2.1	Spajanje računala u mrežu.....	81
6.2.2	Premosnici i prospojnici.....	82
6.2.3	Korisnici i korisnički računi	83
6.3	ORGANIZACIJA MREŽE PREMA RADNIM GRUPAMA	85
6.3.1	Virtualne lokalne mreže na podatkovnoj razini.....	85
6.3.2	Virtualne lokalne mreže na mrežnoj razini.....	87
6.4	KONFIGURACIJA MREŽNIH SERVISA.....	87
6.4.1	Domain Name System.....	87
7	PROJEKTIRANJE I ODRŽAVANJE RAČUNALNIH MREŽA SA STANOVIŠTA SIGURNOSTI	91

7.1	UVOD	91
7.2	SIGURNOSNE PRIJETNJE I NAČINI ZAŠTITE SUSTAVA	91
7.2.1	<i>Fizička zaštita mrežne opreme</i>	91
7.2.2	<i>Fizička razina</i>	91
7.2.3	<i>Podatkovna razina</i>	92
7.2.4	<i>Mrežna razina</i>	92
7.2.5	<i>Prijenosna razina</i>	93
7.2.6	<i>Korisnička razina</i>	93
7.2.7	<i>Razina operacijskog sustava i sigurnost korisnika</i>	95
7.3	TIPOVI RADNIH GRUPA PREMA ZAHTJEVANOJ RAZINI ZAŠTITE	95